

Judikatūras krājums

TIESAS PRIEKŠSĒDĒTĀJA VIETNIEKA RĪKOJUMS

2023. gada 21. aprīlī *

Pagaidu noregulējums – Tiesas Reglamenta 163. pants – Pieteikums atcelt vai grozīt rīkojumu par pagaidu pasākumiem – LES 19. panta 1. punkta otrā daļa – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants – Efektīva tiesību aizsardzība tiesā – Tiesnešu neatkarība – Neizpilde – Apstākļu izmaiņas – Kavējuma nauda

Lietā C-204/21 R-RAP

par pieteikumu atcelt vai grozīt rīkojumu par pagaidu pasākumiem atbilstoši Tiesas Reglamenta 163. pantam, ko 2023. gada 10. martā iesniegusi

Polijas Republika, ko pārstāv *B. Majczyna* un *S. Żyrek*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *K. Herrmann* un *P. J. O. Van Nuffel*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta:

Beļģijas Karaliste, ko pārstāv *M. Jacobs*, *C. Pochet* un *L. Van den Broeck*, pārstāves,

Dānijas Karaliste, ko pārstāv *V. Pasternak Jørgensen* un *M. Søndahl Wolff*, pārstāves,

Nīderlandes Karaliste, ko pārstāv *M. K. Bulterman* un *J. Langer*, pārstāvji,

Somijas Republika, ko pārstāv *H. Leppo*, pārstāve,

Zviedrijas Karaliste, ko sākotnēji pārstāvēja *H. Eklinder*, *J. Lundberg*, *C. Meyer-Seitz*, *M. Salborn Hodgson*, *R. Shahsavan Eriksson*, *H. Shev* un *O. Simonsson*, pēc tam *H. Eklinder*, *C. Meyer-Seitz*, *M. Salborn Hodgson*, *R. Shahsavan Eriksson*, *H. Shev* un *O. Simonsson*, pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā,

TIESAS PRIEKŠSĒDĒTĀJA VIETNIEKS,

* Tiesvedības valoda – poļu.

uzklausījis ģenerālvokātu E. M. Kolinsu [*A. M. Collins*],

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

- 1 Polijas Republika pieteikumā lūdz Tiesu atcelt vai – pakārtoti – grozīt Tiesas priekšsēdētāja vietnieka 2021. gada 27. oktobra rīkojumu Komisija/Polija (C-204/21 R, turpmāk tekstā – “2021. gada 27. oktobra rīkojums”, EU:C:2021:878).

Tiesvedība Tiesā

- 2 2021. gada 1. aprīlī Eiropas Komisija cēla prasību sakarā ar pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, lūdzot konstatēt, ka:
  - pieņemot un atstājot spēkā 2001. gada 27. jūlija *ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Likums par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju) (2001. gada *Dz. U.*, Nr. 98, 1070. pozīcija), kas grozīts ar 2019. gada 20. decembra *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (Likums par grozījumiem likumā par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju, likumā par Augstāko tiesu un dažos citos likumos) (2020. gada *Dz. U.*, 190. pozīcija, turpmāk tekstā – “Grozījumu likums”) (turpmāk tekstā – “Grozītais likums par vispārējās jurisdikcijas tiesām”), 42.a panta 1. un 2. punktu un 55. panta 4. punktu, 2017. gada 8. decembra *ustawa o Sądzie Najwyższym* (Likums par Augstāko tiesu) (2018. gada *Dz. U.*, 5. pozīcija), kas grozīts ar Grozījumu likumu (turpmāk tekstā – “Grozītais likums par Augstāko tiesu”), 26. panta 3. punktu un 29. panta 2. un 3. punktu, 2002. gada 25. jūlija *ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych* (Likums par administratīvo tiesu organizāciju; 2002. gada *Dz. U.*, 1269. pozīcija), kas grozīts ar Grozījumu likumu (turpmāk tekstā – “Grozītais likums par administratīvajām tiesām”), 5. panta 1.a un 1.b punktu, kā arī Grozījumu likuma 8. pantu, atbilstoši kuriem valsts tiesas nedrīkst pārbaudīt atbilstību Eiropas Savienības prasībām par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu, Polijas Republika nav izpildījusi pienākumus atbilstoši LES 19. panta 1. punkta otrās daļas noteikumiem kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu, ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru par Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas noslēgta 1950. gada 4. novembrī Romā, 6. panta 1. punktu, kā arī atbilstoši LESD 267. pantam un Savienības tiesību pārākuma principam;
  - pieņemot un atstājot spēkā Grozītā likuma par Augstāko tiesu 26. panta 2. un 4.–6. punktu un 82. panta 2.–5. punktu, kā arī Grozījumu likuma 10. pantu, ar kuriem iebildumu un tiesību jautājumu par tiesas vai tiesneša neatkarības neesamību izskatīšana nodota *Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego* (Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta, Polija; turpmāk tekstā – “Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta”) ekskluzīvajā kompetencē, Polijas Republika nav izpildījusi pienākumus atbilstoši LES 19. panta 1. punkta otrās daļas noteikumiem kopsakarā ar Hartas 47. pantu, kā arī atbilstoši LESD 267. pantam un Savienības tiesību pārākuma principam;
  - pieņemot un atstājot spēkā Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 107. panta 1. punkta 2. un 3. apakšpunktu un Grozītā likuma par Augstāko tiesu 72. panta 1. punkta 1.–3. apakšpunktu, atbilstoši kuriem pārbaudi par Savienības prasību izpildi attiecībā uz

neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu ir ļauts atzīt par “disciplinārpārkāpumu”, Polijas Republika nav izpildījusi pienākumus atbilstoši LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai kopsakarā ar Hartas 47. pantu, kā arī atbilstoši LESD 267. pantam;

- piešķirot *Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego* (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palāta; turpmāk tekstā – “Disciplinārlietu palāta”), kuras neatkarība un objektivitāte nav nodrošināta, pilnvaras izskatīt tādas lietas, kas tieši ietekmē tiesnešu un tiesnešu palīgu statusu un amata pienākumu izpildi, kā, piemēram, pirmkārt, lietas par lūgumiem atļaut uzsākt kriminālprocesu pret tiesnešiem un tiesnešu palīgiem vai viņus aizturēt, kā arī, otrkārt, lietas darba tiesību un sociālā nodrošinājuma jomā attiecībā uz *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešiem, un lietas par šo tiesnešu pensionēšanu, Polijas Republika nav izpildījusi pienākumus atbilstoši LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai;
  - pieņemot un atstājot spēkā Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 88.a pantu, Grozītā likuma par Augstāko tiesu 45. panta 3. punktu un Grozītā likuma par administratīvajām tiesām 8. panta 2. punktu, Polijas Republika ir pārkāpusi tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un tiesības uz personas datu aizsardzību, kas garantētas Hartas 7. pantā un 8. panta 1. punktā, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV 2016, L 119, 1. lpp.), 6. panta 1. punkta c) un e) apakšpunktā, 6. panta 3. punktā un 9. panta 1. punktā.
- 3 Tajā pašā dienā Komisija iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu, lūdzot Tiesu uzlikt Polijas Republikai virkni pienākumu līdz sprieduma pasludināšanai lietā pēc būtības.
- 4 Ar 2021. gada 14. jūlija rīkojumu Komisija/Polija (C-204/21 R, turpmāk tekstā – “2021. gada 14. jūlija rīkojums”, EU:C:2021:593) Tiesas priekšsēdētāja vietniece šā rīkojuma rezolūtivās daļas 1. punktā uzdeva Polijas Republikai līdz sprieduma pasludināšanai, ar kuru tiks pabeigta tiesvedība lietā C-204/21, izpildīt šādus pienākumus:
- a) apturēt, pirmkārt, Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a apakšpunkta noteikumu piemērošanu, saskaņā ar kuriem Disciplinārlietu palātai ir kompetence gan pirmajā, gan otrajā instancē izlemt lūgumus atļaut uzsākt kriminālprocesu pret tiesnešiem vai tiesnešu palīgiem, ievietot viņus apcietinājumā, aizturēt viņus vai nogādāt tiesā, kā arī, otrkārt, Disciplinārlietu palātas uz šā panta pamata jau pieņemto nolēmumu sekas, ar kuriem atļauts uzsākt kriminālprocesu pret tiesnesi vai apcietināt viņu, un atturēties nosūtīt minētajā pantā norādītās lietas izskatīšanai tiesā, kura neatbilst neatkarības prasībām, kas tostarp definētas 2019. gada 19. novembra spriedumā A.K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982);
  - b) apturēt Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 2. un 3. apakšpunkta noteikumu piemērošanu, pamatojoties uz kuriem Disciplinārlietu palātai ir kompetence izlemt lietas, kas attiecas uz *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu statusu un tiesneša amata pienākumu pildīšanu, tostarp lietas darba tiesību un sociālā nodrošinājuma jomā un lietas par šo tiesnešu pensionēšanu, un atturēties no šo lietu nosūtīšanas tiesai, kura neatbilst neatkarības prasībām, kas tostarp definētas 2019. gada 19. novembra spriedumā A.K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982);

- c) apturēt Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 107. panta 1. punkta 2. un 3. apakšpunkta, kā arī Grozītā likuma par Augstāko tiesu 72. panta 1. punkta 1.–3. apakšpunkta noteikumu piemērošanu, kas ļauj saukt tiesnešus pie disciplinārās atbildības par to, ka viņi ir izvērtējuši, vai ir ievērota prasība par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu LES 19. panta 1. punkta noteikumu kopsakarā ar Hartas 47. pantu izpratnē;
- d) apturēt Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 42.a panta 1. un 2. punkta, kā arī 55. panta 4. punkta, Grozītā likuma par Augstāko tiesu 26. panta 3. punkta, kā arī 29. panta 2. un 3. punkta, Grozītā likuma par administratīvajām tiesām 5. panta 1.a un 1.b punkta un Grozījumu likuma 8. panta noteikumu piemērošanu, ciktāl ar tiem valsts tiesām ir aizliegts pārbaudīt, vai ir ievērotas Savienības prasības par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu LES 19. panta 1. punkta noteikumu kopsakarā ar Hartas 47. pantu izpratnē;
- e) apturēt Grozītā likuma par Augstāko tiesu 26. panta 2. un 4.–6. punkta, kā arī 82. panta 2.–5. punkta un Grozījumu likuma 10. panta noteikumu piemērošanu, ar kuriem noteikta Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas ekskluzīvā kompetence izskatīt iebildumus par tiesneša vai tiesas neatkarības neesamību, un
- f) vēlākais mēneša laikā pēc 2021. gada 14. jūlija rīkojuma paziņošanas Komisijai paziņot par visiem pasākumiem, kas veikti, lai pilnībā izpildītu šo rīkojumu.
- 5 Ar 2021. gada 6. oktobra rīkojumu Polija/Komisija (C-204/21 R, EU:C:2021:834) Tiesas priekšsēdētāja vietniece noraidīja Polijas Republikas pieteikumu atcelt 2021. gada 14. jūlija rīkojumu.
- 6 Ar 2021. gada 27. oktobra rīkojumu Tiesas priekšsēdētāja vietnieks piesprieda Polijas Republikai samaksāt Komisijai kavējuma naudu 1 000 000 EUR par katru dienu no šī rīkojuma paziņošanas šai dalībvalstij dienas līdz brīdim, kad tā būs izpildījusi no 2021. gada 14. jūlija rīkojuma izrietošos pienākumus, vai, ja tas netiks izdarīts, līdz brīdim, kad tiks pasludināts spriedums, ar kuru tiks pabeigta tiesvedība lietā C-204/21.
- 7 2023. gada 10. martā Polijas Republika iesniedza šo pieteikumu.

Lietas dalībnieku prasījumi

- 8 Polijas Republikas prasījumi Tiesai ir šādi:
- atcelt 2021. gada 27. oktobra rīkojumu vai
  - pakārtoti – samazināt ar šo rīkojumu uzliktās kavējuma naudas apmēru.
- 9 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:
- noraidīt pieteikumu atcelt 2021. gada 27. oktobra rīkojumu un,
  - izskatīt pieteikumu daļā par kavējuma naudas apmēra, kas ar uzlikts šo rīkojumu, samazināšanu, ņemt vērā Polijas Republikas veiktos pasākumus, lai izpildītu 2021. gada 14. jūlija rīkojumu.

Par pieteikumu atcelt vai – pakārtoti – grozīt 2021. gada 27. oktobra rīkojumu

- 10 Iesākumā jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas Reglamenta 162. panta 1. punktu rīkojums par pagaidu pasākumiem nav pārsūdzams.
- 11 Savukārt saskaņā ar šā reglamenta 163. pantu pēc lietas dalībnieka pieteikuma, ņemot vērā apstākļu izmaiņas, rīkojumu par pagaidu noregulējumu var grozīt vai atcelt jebkurā laikā. Jēdziens “apstākļu izmaiņas” it īpaši attiecas uz jebkādu faktisku vai juridisku apstākļu rašanos, kas varētu likt apšaubīt pagaidu noregulējuma tiesneša vērtējumus attiecībā uz nosacījumiem, kādiem ir pakļauta apturēšanas vai pagaidu pasākuma noteikšana (Tiesas priekšsēdētāja vietnieces rīkojums, 2021. gada 20. septembris, Čehijas Republika/Polija, C-121/21 R, EU:C:2021:752, 22. punkts).
- 12 Jāuzsver arī, ka saskaņā ar šo tiesību normu iesniegta pieteikuma mērķis ir panākt, nevis lai pagaidu noregulējuma tiesnesis ar atpakaļejošu spēku atceļ rīkojumu, ar ko noteikts pagaidu pasākums, bet gan tikai tā grozīšanu vai atcelšanu, un pagaidu noregulējuma tiesnesis var pārskatīt šādu rīkojumu tikai attiecībā uz nākotni, tostarp vajadzības gadījumā, ņemot vērā lēmuma pieņemšanas dienā pastāvošos apstākļus, no jauna izvērtējot faktiskos un tiesiskos pamatus, kas pirmajā brīdī pamatoja attiecīgā pagaidu noregulējuma pasākuma noteikšanu (Tiesas priekšsēdētāja vietnieka rīkojums, 2022. gada 19. maijs, Čehijas Republika/Polija (Turovas raktuves), C-121/21 R, nav publicēts, EU:C:2022:408, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 13 No minētā izriet, ka saskaņā ar Reglamenta 163. pantu iesniegta pieteikuma mērķis nevar būt apstrīdēt rīkojuma, ar kuru noteikts kāds pagaidu pasākums, pagātnes sekas (Tiesas priekšsēdētāja vietnieka rīkojums, 2022. gada 19. maijs, Čehijas Republika/Polija (Turovas raktuves), C-121/21 R, nav publicēts, EU:C:2022:408, 23. punkts).
- 14 Šajā gadījumā, tā kā Polijas Republikas iesniegtais pieteikums attiecas tikai uz 2021. gada 27. oktobra rīkojumu, tas ir jāuzlūko kā pieteikums atcelt vai grozīt kavējuma naudu, kas noteikta kā 2021. gada 14. jūlija rīkojumā paredzēto pagaidu pasākumu papildinājums.
- 15 Lai lemtu par šo pieteikumu, ir jāatgādina, ka LESD 279. pants paredz Tiesas kompetenci noteikt jebkādu pagaidu pasākumus, ko tā atzīst par nepieciešamiem, lai nodrošinātu galīgā nolēmuma pilnīgu iedarbību (rīkojums, 2017. gada 20. novembris, Komisija/Polija, C-441/17 R, EU:C:2017:877, 97. punkts, un rīkojums, 2021. gada 27. oktobris, 19. punkts).
- 16 It īpaši pagaidu noregulējuma tiesnesim ir jāvar nodrošināt lietas dalībniekam saskaņā ar LESD 279. pantu adresēta rīkojuma efektivitāti, nosakot jebkādu pasākumus, kas šim lietas dalībniekam liek ievērot rīkojumu par pagaidu noregulējumu. Šāds pasākums tostarp var būt kavējuma naudas noteikšana gadījumam, ja konkrētais lietas dalībnieks neievēros šo rīkojumu (rīkojums, 2017. gada 20. novembris, Komisija/Polija, C-441/17 R, EU:C:2017:877, 100. punkts, un rīkojums, 2021. gada 27. oktobris, 20. punkts).
- 17 Šajā kontekstā no 2021. gada 27. oktobra rīkojuma izriet, ka, tā kā no lietas materiāliem nebija redzams, ka Polijas Republikas veiktie pasākumi ir pietiekami, lai nodrošinātu 2021. gada 14. jūlija rīkojumā noteikto pagaidu pasākumu izpildi, pagaidu noregulējuma tiesnesis uzskatīja, ka ir nepieciešams pastiprināt šo pagaidu pasākumu efektivitāti, paredzot šai dalībvalstij uzlikt kavējuma naudu, lai atturētu to no vilcināšanās rīkoties tādā veidā, lai izpildītu šo pēdējo minēto rīkojumu.

- 18 Tādējādi, lai lemtu par izskatāmo pieteikumu, pagaidu noregulējuma tiesnesim ir jānosaka, vai Polijas Republikas izvirzītie argumenti ļauj konstatēt apstākļu izmaiņas, kuras norādītu uz to, ka dienā, kad šis tiesnesis pieņem nolēmumu, ar 2021. gada 27. oktobra rīkojumu šai dalībvalstij uzliktā kavējuma nauda pilnībā vai daļēji vairs nav pamatota.
- 19 Konkrētāk, tā kā ar Polijas Republikas argumentāciju, ko tā izvirzījusi, pamatojot šo pieteikumu, tiek mēģināts pierādīt, ka šī dalībvalsts ir pilnībā īstenojusi 2021. gada 14. jūlija rīkojumā paredzētos pagaidu pasākumus, pagaidu noregulējuma tiesnesim ir jānosaka, vai tas tā patiešām ir, un šādā gadījumā turpmāk vairs nebūtu pamatoti piemērot kavējuma naudu 1 000 000 EUR dienā.
- 20 Ciktāl ar šo pieteikumu pakārtoti tiek lūgts samazināt ar 2021. gada 27. oktobra rīkojumu uzliktās kavējuma naudas apmēru, vēl arī jāprecizē, ka saskaņā ar Reglamenta 163. pantu pagaidu noregulējuma tiesnesis var ne tikai atcelt, bet arī grozīt rīkojumu par pagaidu noregulējumu. Šādi grozījumi tostarp var būt iepriekš dalībvalstij noteiktās kavējuma naudas apmēra samazināšana, ja apstākļu izmaiņas pamato šādu samazinājumu.
- 21 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāpārbauda, kā ir īstenoti dažādie 2021. gada 14. jūlija rīkojumā paredzētie pagaidu pasākumi, lai noskaidrotu, vai Polijas Republika ir pierādījusi, ka pēc apstākļu izmaiņām šī īstenošana pamato ar 2021. gada 27. oktobra rīkojumu uzliktās kavējuma naudas atcelšanu vai, ja tas nav izdevies, tās samazināšanu turpmāk.

Par pienākumu apturēt Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a, 2. un 3. apakšpunkta piemērošanu

Argumentācija

- 22 Polijas Republika apgalvo, ka ar 2022. gada 9. jūnija *ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (Likums par grozījumiem Likumā par Augstāko tiesu un dažos citos likumos; Dz. U., 1259. pozīcija; turpmāk tekstā – “2022. gada 9. jūnija likums”) Disciplinārlietu palāta ir likvidēta un Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. pants ir pilnībā atcelts.
- 23 Tātad pienākums apturēt šā likuma 27. panta 1. punkta 1.a, 2. un 3. apakšpunkta noteikumu piemērošanu esot zaudējis nozīmi.
- 24 Arī Komisija uzskata, ka ar 2022. gada 9. jūnija likumu šis pienākums ir pareizi izpildīts.

Izvērtējums

- 25 No 2021. gada 14. jūlija rīkojuma rezolutīvās daļas 1. punkta a) un b) apakšpunkta izriet, ka ar to Polijas Republikai citastarp uzlikts pienākums apturēt Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a, 2. un 3. apakšpunkta noteikumu piemērošanu, saskaņā ar kuriem Disciplinārlietu palātai ir kompetence gan pirmajā, gan otrajā instancē izskatīt lūgumus atļaut uzsākt kriminālprocesu pret tiesnešiem vai tiesnešu palīgiem, ievietot viņus pagaidu apcietinājumā, aizturēt viņus vai nogādāt tiesā, kā arī lietās par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša statusu un amata pienākumu izpildi.

- 26 Savukārt no 2022. gada 9. jūnija likuma 1. panta izriet, ka Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. pants ir pilnībā atcelts. Turklāt netiek apstrīdēts, ka ar šo likumu ir likvidēta Disciplinārlietu palāta.
- 27 Lai gan šādu pasākumu pieņemšana nebija obligāti nepieciešama, lai nodrošinātu 2021. gada 14. jūlija rīkojuma izpildi (šajā nozīmē skat. 2021. gada 27. oktobra rīkojumu, 53. punkts), tomēr tie nodrošina, ka Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a, 2. un 3. apakšpunkts Polijas tiesību sistēmā vairs nav piemērojams.
- 28 Līdz ar to Polijas Republika ir pilnībā izpildījusi šā rīkojuma 25. punktā minētos pagaidu pasākumus.

Par pienākumu apturēt to Disciplinārlietu palātas pieņemto lēmumu sekas, ar kuriem atļauts uzsākt kriminālprocesu pret tiesnesi vai viņu apcietināt

Argumentācija

- 29 Polijas Republika apgalvo, pirmkārt, ka 2022. gada 9. jūnija likuma 9. pantā ir paredzēts, ka lietās, kas bija Disciplinārlietu palātas kompetencē pirms šā likuma stāšanās spēkā, *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) *Izba Odpowiedzialności Zawodowej* (Profesionālās atbildības palāta) (turpmāk tekstā – “Profesionālās atbildības palāta”) pēc savas ierosmes pirmajā sēdē par attiecīgo lietu pārskata konkrētā tiesneša atstādināšanu no pienākumu pildīšanas, ko noteikusi Disciplinārlietu palāta. Šī procedūra visīsākajos termiņos ļaujot pārbaudīt šīs pēdējās palātas noteikto pagaidu pasākumu piemērotību.
- 30 Otrkārt, 2022. gada 9. jūnija likuma 18. panta 1. punkts ļaujot tiesnesim – kuram ir piespriests galīgs disciplinārsods vai pret kuru ir pieņemts galīgs lēmums, ar kuru atļauts uzsākt kriminālprocesu, – vērsties *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) kolēģijā, kuras sastāvā ir vismaz viens Disciplinārlietu palātas loceklis, lūgt atjaunot procesu Profesionālās atbildības palātā.
- 31 Tādējādi ar 2022. gada 9. jūnija likumu esot izveidots tiesiskais regulējums, kas ļauj tiesnešiem, uz kuriem attiecas Disciplinārlietu palātas lēmumi, apstrīdēt šos lēmumus. Turklāt vairāki tiesneši atbilstoši šim tiesiskajam regulējumam esot panākuši tādu lēmumu pārskatīšanu. Visbeidzot, lietas saistībā ar šāda veida lēmumiem joprojām esot izskatīšanā.
- 32 Komisija apgalvo, ka, Polijas Republikai šādi ieviešot tiesību aizsardzības līdzekļus, Disciplinārlietu palātas lēmumu sekas nav nekavējoties apturētas. Turklāt Polijas Republikas minētie piemēri neesot nozīmīgi.

Izvērtējums

- 33 No 2021. gada 14. jūlija rīkojuma rezolutīvās daļas 1. punkta a) apakšpunkta izriet, ka ar šo rīkojumu Polijas Republikai citastarp uzlikts pienākums apturēt to Disciplinārlietu palātas lēmumu sekas, kas pieņemti, pamatojoties uz Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a apakšpunktu.

- 34 Polijas Republika būtībā apgalvo, ka tā šo pagaidu pasākumu ir pilnībā īstenojusi, ieviešot divus atsevišķus tiesību aizsardzības līdzekļus, kas paredzēti attiecīgi 2022. gada 9. jūnija likuma 9. pantā un 18. panta 1. punktā.
- 35 Pirmām kārtām, attiecībā uz 2022. gada 9. jūnija likuma 9. pantu, no paša šā panta formulējuma izriet, ka Disciplinārlietu palātas lēmumi, ar kuriem tiesnesis atstādināts no amata uz laiku, kamēr notiek lietas izskatīšana, kas šā likuma spēkā stāšanās brīdī vēl nebija noslēgusies, noteikti būs jāpārskata Profesionālās atbildības palātai.
- 36 Tāda pārskatīšana principā, protams, ļauj novērst to, ka šāda veida Disciplinārlietu palātas pieņemts lēmums *ipso jure* turpina radīt tiesiskās sekas, jo šo seku turpināšanās ir atkarīga no tā, vai šo lēmumu apstiprina cita tiesas struktūra.
- 37 Neraugoties uz to, pirmkārt, gan no 2022. gada 9. jūnija likuma 9. panta formulējuma, gan arī no Polijas Republikas sniegtās šā panta interpretācijas izriet, ka šis pants nav piemērojams attiecībā uz visiem Disciplinārlietu palātas pieņemtajiem lēmumiem. Jo īpaši minētais pants neļauj ierobežot to lēmumu sekas, ar kuriem tiesnesim piespriests disciplinārsods vai atļauts uzsākt pret viņu kriminālprocesu, lai gan uz tādiem lēmumiem attiecas šā rīkojuma 33. punktā minētais pagaidu pasākums un turklāt tie var būtiski ietekmēt attiecīgo tiesnešu dzīvi un karjeru.
- 38 Otrkārt, ir taisnība, ka 2022. gada 9. jūnija likuma 9. pantā ir paredzēts, ka Disciplinārlietu palātas lēmums, ar kuru tiesnesis atstādināts no amata, tiek pārskatīts pirmajā Profesionālās atbildības palātas sēdē par šā tiesneša situāciju. Tomēr ne no šā likuma noteikumiem, ne no Polijas Republikas argumentācijas neizriet, ka šāda lēmuma sekas tiek apturētas laikposmā līdz šai pirmajai sēdei, kurai turklāt, šķiet, nav jānotiek termiņā, kas noteikts iepriekš.
- 39 Otrām kārtām, attiecībā uz 2022. gada 9. jūnija likuma 18. panta 1. punktu, no šīs tiesību normas izriet, ka tā piedāvā tiesnesim, uz kuru attiecas konkrēti Disciplinārlietu palātas pieņemtie galīgie lēmumi, iespēju sešu mēnešu laikā no šā likuma spēkā stāšanās brīža lūgt atjaunot procesu attiecībā uz viņu.
- 40 Lai gan šāda tiesību aizsardzības līdzekļa ieviešana, ciktāl tā ir efektīva, var stiprināt tiesisko aizsardzību, kāda ir pieejama tiesnešiem, uz kuriem attiecas process Disciplinārlietu palātā, tomēr šis līdzeklis nekādā veidā neietver Disciplinārlietu palātas pieņemta lēmuma seku apturēšanu gadījumā, ja attiecīgais tiesnesis nav iesniedzis lūgumu par šā lēmuma pārskatīšanu saskaņā ar 2022. gada 9. jūnija likumā paredzētajiem nosacījumiem.
- 41 Turklāt pat tad, ja šāds pārskatīšanas lūgums tiek iesniegts, no šā likuma 18. panta 1. punkta neizriet, ka Disciplinārlietu palātas lēmuma, uz kuru šis lūgums attiecas, sekas tiktu apturētas līdz minētā lūguma izskatīšanai.
- 42 Tādējādi šķiet, ka tiesību aizsardzības līdzekļi, uz kuriem atsaucas Polijas Republika, nevar visos gadījumos un tūlītēji nodrošināt Disciplinārlietu palātas lēmumu, kas pieņemti, pamatojoties uz Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a apakšpunktu, seku apturēšanu.
- 43 Šādos apstākļos fakts, ka daži no šiem lēmumiem patiešām ir tikuši apstrīdēti vai drīzumā varētu tikt apstrīdēti – pieņemot, ka tas ir pierādīts –, katrā ziņā neļauj pierādīt, ka šā rīkojuma 33. punktā minētais pagaidu pasākums ir pilnībā īstenots.
- 44 Līdz ar to Polijas Republika ir tikai daļēji izpildījusi šo pagaidu pasākumu.

Par pienākumu apturēt to Polijas tiesību normu piemērošanu, kuras aizliedz valsts tiesām pārbaudīt Savienības prasību ievērošanu attiecībā uz neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu

Argumentācija

- 45 Polijas Republika norāda, ka Polijas tiesības ļaujot nodrošināt, ka tiesības uz neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu tiek aizsargātas dažādās lietas izskatīšanas stadijās un dažādos procesos. Šī dalībvalsts tādējādi uzskata, ka tā, pamatojoties uz šīs valsts tiesu praksi, ir īstenojusi ar 2020. gada 8. aprīļa rīkojumu Komisija/Polija (C-791/19 R, EU:C:2020:277) noteiktos pagaidu pasākumus.
- 46 Turklāt ar 2022. gada 9. jūnija likumu Polijas tiesību sistēmā esot ieviests jauns tiesību aizsardzības līdzeklis, kas ļauj pārbaudīt tiesneša atbilstību neatkarības un objektivitātes prasībām, ņemot vērā viņa iecelšanas amatā apstākļus, kā arī viņa rīcību, ja kāds lietas dalībnieks šajā ziņā ir izteicis šaubas. Šā mehānisma piemērošana varot arī izraisīt tiesneša noraidīšanu gadījumos, kad tā nav tikusi pieprasīta.
- 47 Komisija norāda, ka Polijas Republikas pieminētais tiesību aizsardzības līdzeklis tiek īstenots pēc kāda konkrētās lietas dalībnieka lūguma un ka sākotnēji tas bijis pakļauts virknei ierobežojošu nosacījumu. Taču šis tiesību aizsardzības līdzeklis nepieļaujot izvērtējumu pēc savas ierosmes attiecībā uz prasību par neatkarīgas un objektīvas, tiesību aktos noteiktas tiesas ievērošanu. Šī iestāde arī ziņo par lietu, kurā disciplinārlieta esot uzsākta par Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 42.a panta 1. un 2. punkta pārkāpumu.

Izvērtējums

- 48 No 2021. gada 14. jūlija rīkojuma rezolūīvās daļas 1) punkta d) apakšpunkta izriet, ka ar šo rīkojumu Polijas Republikai uzlikts pienākums apturēt Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 42.a panta 1. un 2. punkta, kā arī 55. panta 4. punkta, Grozītā likuma par Augstāko tiesu 29. panta 2. un 3. punkta, Grozītā likuma par administratīvajām tiesām 5. panta 1.a un 1.b punkta un Grozījumu likuma 8. panta piemērošanu, ciktāl ar tiem valsts tiesām ir aizliegts pārbaudīt, vai ir ievērotas Savienības prasības par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu, kuras izriet no LES 19. panta 1. punkta un Hartas 47. panta.
- 49 Šajā ziņā, pirmām kārtām, ciktāl Polijas Republikas argumentācija būtu saprotama kā mēģinājums pierādīt, ka iepriekšējā punktā minētais pagaidu pasākums ir īstenots caur tās tiesu praksi, ir pietiekami norādīt, ka šajā argumentācijā nav ietverta nekāda sīkāka informācija par šīs prakses saturu un ka turklāt to nepapildina nekādi pierādījumi par minētās prakses esamību.
- 50 Otrām kārtām, ar 2022. gada 9. jūnija likumu gan ir ieviests jauns tiesību aizsardzības līdzeklis, kas ļauj pārbaudīt atbilstību prasībām par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu, un šis tiesību aizsardzības līdzeklis citastarp ir reglamentēts Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 42.a panta 3. punktā, Grozītā likuma par Augstāko tiesu 29. panta 5. punktā un Grozītā likuma par administratīvajām tiesām 5. panta 1. punktā.

- 51 Tomēr, pirmkārt, nav strīda par to, ka šā rīkojuma 48. punktā minētās Polijas tiesību normas nav atceltas un ka to piemērošana nav formāli apturēta, un tādēļ ar šīm normām ieviestie ierobežojumi attiecībā uz iespēju pārbaudīt atbilstību prasībām par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu principā joprojām ir pilnībā piemērojami Polijas tiesību sistēmā.
- 52 Otrkārt, gan no to tiesību normu formulējuma, kuras reglamentē Polijas likumdevēja ieviesto jauno tiesību aizsardzības līdzekli, uz ko atsaucas Polijas Republika, gan no šīs dalībvalsts argumentācijas izriet, ka šo tiesību aizsardzības līdzekli var izmantot tikai pēc konkrētā procesa dalībnieka lūguma.
- 53 No tā izriet, ka minētais tiesību aizsardzības līdzeklis ir jāuztver kā tāds, kas atkāpes no ierobežojumiem, kuri izriet no šā rīkojuma 48. punktā minētajām Polijas tiesību normām, paredz tikai gadījumā, ja tāds lūgums ir iesniegts. Tātad nevar konstatēt, ka šie ierobežojumi netiek piemēroti citos gadījumos, tostarp tad, ja tiesnesis pēc savas ierosmes pārbauda, vai ir ievērotas prasības attiecībā uz neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu.
- 54 Līdz ar to – un nav nepieciešams noskaidrot, vai Savienības tiesībās ir paredzēts, ka tiesai ir obligāti jābūt iespējai veikt šādu pārbaudi pēc savas ierosmes, – šķiet, ka 2022. gada 9. jūnija likuma pieņemšana jebkurā gadījumā nenodrošina šā rīkojuma 48. punktā minēto Polijas tiesību normu seku pilnīgu apturēšanu.
- 55 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka, lai arī 2022. gada 9. jūnija likuma pieņemšanas rezultātā minēto tiesību normu sekas var tikt ierobežotas, ar to nepietiek, lai pilnībā nodrošinātu šā rīkojuma 48. punktā minētā pagaidu pasākuma īstenošanu.
- 56 Tādējādi Polijas Republika šo pagaidu pasākumu ir izpildījusi tikai daļēji.

Par pienākumu apturēt to Polijas tiesību normu piemērošanu, kuras ļauj saukt tiesnešus pie disciplinārās atbildības par to, ka viņi ir izvērtējuši prasību par neatkarīgas un objektīvas, tiesību aktos noteiktas tiesas ievērošanu

Argumentācija

- 57 Polijas Republika apgalvo, ka piemērojamās Polijas tiesību normas nekad nav ļāvušas saukt tiesnešus pie disciplinārās atbildības ar tādu pamatojumu, ka tiesneši lietas dalībniekiem nodrošinājuši tiesības uz tiesību aktos noteiktu tiesu, un ka disciplinārtiesas šīs normas vienmēr esot interpretējušas šādā veidā.
- 58 Turklāt 2022. gada 9. jūnija likumā esot precizētas to disciplinārpārkāpumu definīcijas, kurus var piedēvēt tiesnešiem. Tādējādi, pirmkārt, no šā likuma izrietot, ka tiesas nolēmuma saturu nevar uzskatīt par disciplināru pārkāpumu, tostarp gadījumā, kad šis saturs ir saistīts ar tiesībām uz tiesību aktos noteiktu tiesu. Otrkārt, ar minēto likumu esot apstiprināts, ka atbilstības neatkarības un objektivitātes prasībām izvērtējums – situācijā, uz kuru attiecas virkne tajā uzskaitīto tiesību normu, – nav uzskatāms par disciplinārpārkāpumu.
- 59 Komisijas ieskatā tiesību normas, uz kurām atsaucas Polijas Republika, izslēdzot disciplinārlietas ierosināšanu pret tiesnešiem, kuri pieņem nolēmumus, kļūdaini interpretējot LES 19. panta 1. punkta prasības, vai kuri pēc kāda lietas dalībnieka lūguma pārbauda tiesneša neatkarības un objektivitātes prasību ievērošanu.

60 Turpretī šīs tiesību normas neizslēdzot to, ka kāda tiesas sastāva locekļa veikta šo prasību ievērošanas pārbaude pēc savas ierosmes var tikt atzīta par disciplinārpārkāpumu. Turklāt Komisija esot informēta par disciplinārlietas un izmeklēšanas darbību uzsākšanu divās lietās, kurās ir šāda situācija.

Izvērtējums

61 No 2021. gada 14. jūlija rīkojuma rezolutīvās daļas 1. punkta c) apakšpunkta izriet, ka ar šo rīkojumu Polijas Republikai uzlikts pienākums apturēt Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 107. panta 1. punkta 2. un 3. apakšpunkta, kā arī Grozītā likuma par Augstāko tiesu 72. panta 1. punkta 1.–3. apakšpunkta noteikumu piemērošanu, kuri pieļauj saukt tiesnešus pie disciplinārās atbildības par to, ka viņi izvērtējuši prasību par neatkarīgas un objektīvas, tiesību aktos noteiktas tiesas – kuras izriet no LES 19. panta 1. punkta un Hartas 47. panta – ievērošanu.

62 Šajā ziņā, pirmām kārtām, ir jānorāda, ka arguments, ka piemērojamās Polijas tiesību normas nekad nav ļāvušas saukt tiesnešus pie disciplinārās atbildības, pamatojoties uz to, ka viņi nodrošinājuši lietas dalībniekiem tiesības uz tiesību aktos noteiktu tiesu, ir atkārtots arguments, ko Polijas Republika jau bija izvirzījusi savos rakstveida apsvērumos par Komisijas 2021. gada 1. aprīlī iesniegto pieteikumu par pagaidu noregulējumu. Tādējādi ar šādu argumentu nevar pierādīt “apstākļu izmaiņu” esamību Reglamenta 163. panta izpratnē un līdz ar to tas ir jānoraida (pēc analogijas skat. Tiesas priekšsēdētāja vietnieces rīkojumu, 2021. gada 20. septembris, Čehijas Republika/Polija, C-121/21 R, EU:C:2021:752, 24. punkts).

63 Otrām kārtām, kā uzsver Polijas Republika, ar 2022. gada 9. jūnija likumu tika papildināts Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 107. pants un Grozītā likuma par Augstāko tiesu 72. pants.

64 Šādi papildinātajos pantos tagad it īpaši ir paredzēts, ka par disciplinārpārkāpumu nav uzskatāma ne kļūda Savienības tiesību normu interpretācijā un piemērošanā, ne pārbaude par to, vai ir ievērotas prasības attiecībā uz neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 42.a panta 3. punktā, Grozītā likuma par Augstāko tiesu 29. panta 5. punktā un Grozītā likuma par administratīvajām tiesām 5. panta 1. punktā paredzētajos gadījumos.

65 Tomēr vispirms šajā lietā nav strīda par to, ka šā rīkojuma 61. punktā minētās Polijas tiesību normas nav atceltas un to piemērošana nav formāli apturēta, un tādēļ šīs tiesību normas principā joprojām atļauj saukt pie disciplinārās atbildības tiesnešus, kuri ir pārbaudījuši atbilstību prasībām par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu atbilstoši LES 19. panta 1. punktam un Hartas 47. pantam.

66 Turpinājumā ir svarīgi norādīt, ka ar 2022. gada 9. jūnija likumu ieviestais precizējums, saskaņā ar kuru Savienības tiesību normu interpretācijas un piemērošanas kļūdas pieļaušana nav uzskatāma par disciplinārpārkāpumu, *prima facie* nekādi neizslēdz šādu kvalifikāciju tad, ja šādu tiesību normu pareiza vai kļūdaina interpretācija un piemērošana noved pie tā, ka tiek apšaubīti atsevišķi Polijas tiesību sistēmā piemērojami noteikumi.

67 Konkrētāk, tā kā Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 107. panta 1. punktā un Grozītā likuma par Augstāko tiesu 72. panta 1. punktā joprojām ir paredzēts, ka tiesnesis ir disciplināri atbildīgs par profesionāliem pārkāpumiem, tostarp par darbībām, kas traucē vai nopietni apdraud tiesu iestādes darbību, vai darbībām, kas liek apšaubīt tiesneša darba tiesisko attiecību

pastāvēšanu, tiesneša iecelšanas amatā faktu vai kādas Polijas Republikas konstitucionālās iestādes leģitimitāti, nevar uzskatīt, ka tas, ka ir izslēgta disciplinārlietas ierosināšana Savienības tiesību normu kļūdainas interpretācijas un piemērošanas dēļ, viennozīmīgi nepieļauj šādas lietas ierosināšanu gadījumā, ja tiesnesis pamatoti vai nepamatoti ir uzskatījis, ka viņam bija pienākums atbilstoši Savienības tiesībām pieņemt aktu ar šādām sekām.

- 68 Visbeidzot, gan no 2022. gada 9. jūnija likuma formulējuma, gan no Polijas Republikas sniegtās šā likuma interpretācijas izriet, ka ar šo likumu ieviestais precizējums, saskaņā ar kuru prasību par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu ievērošanas pārbaude nav uzskatāma par disciplinārpārkāpumu, ir piemērojams vienīgi tad, ja šī pārbaude tiek veikta Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 42.a panta 3. punktā, Grozītā likuma par Augstāko tiesu 29. panta 5. punktā un Grozītā likuma par administratīvajām tiesām 5. panta 1. punktā paredzētajos gadījumos.
- 69 Taču no šā rīkojuma 52. un 53. punkta izriet, ka šādu pārbaudi veikt šīs tiesību normas ļauj tikai pēc vienas no attiecīgās strīda pusēm lūguma. No tā izriet, ka nav pierādīts, ka ar 2022. gada 9. jūnija likumu ieviestās izmaiņas jebkurā gadījumā ļauj izslēgt iespēju ierosināt disciplinārlietu pret tiesnesi, pamatojoties uz to vien, ka viņš ir veicis šo pārbaudi.
- 70 Šādos apstākļos, lai gan šīs izmaiņas patiešām ļauj nodrošināt šā rīkojuma 61. punktā minētā pagaidu pasākuma ievērošanu gadījumā, kad pārbaude par to, vai ir ievērotas no Savienības tiesībām izrietošās prasības par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu, tiek veikta saistībā ar jauno tiesību aizsardzības līdzekli, kas ieviests ar šā rīkojuma 68. punktā minētajām tiesību normām, tomēr minētās izmaiņas nav tādas, kas nodrošina šā pagaidu pasākuma pilnvērtīgu īstenošanu.
- 71 No minētā izriet, ka Polijas Republika minēto pagaidu pasākumu ir izpildījusi tikai daļēji.

Par pienākumu apturēt to Polijas tiesību normu piemērošanu, kurās ir noteikta Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas ekskluzīvā kompetence izskatīt iebildumus par tiesneša vai tiesas neatkarības neesamību

Argumentācija

- 72 Polijas Republika norāda, pirmkārt, ka *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) priekšsēdētāja, kura ir arī Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas priekšsēdētāja, 2021. gada 29. jūlijā izdeva rīkojumu, kurā konstatēja, ka šajā palātā netiek izskatīta neviena lieta, kurā būtu izvirzīts pamats par tiesneša iecelšanas amatā prettiesiskumu, un uzdeva apturēt tādu lietu reģistrēšanu par tiesneša noraidīšanu vai tās tiesas izraudzīšanos, kurā tiesvedība ir jāveic, kurās ir runa par tiesneša vai tiesas neatkarības neesamību (turpmāk tekstā – “2021. gada 29. jūlija rīkojums”).
- 73 Otrkārt, pēc 2022. gada 9. jūnija likuma spēkā stāšanās Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas I nodaļas priekšsēdētāja vietnieks esot nosūtījis atpakaļ visus noraidīšanas pieteikumus, kas tai nosūtīti saskaņā ar Grozītā likuma par Augstāko tiesu 26. panta 2. punktu. Proti, viņš esot secinājis, ka ir pamats prioritārā kārtā piemērot ar šo likumu ieviesto jauno tiesību aizsardzības līdzekli un tādējādi atstāt vispārējās jurisdikcijas tiesu ziņā izskatīt iebildumus par tiesneša neatkarības neesamību.

- 74 No šiem apstākļiem izrietot, ka 2021. gada 14. jūlija rīkojuma rezolutīvās daļas 1) punkta e) apakšpunktā minētās tiesību normas Polijas tiesas praksē vairs nepiemēro.
- 75 Komisija neapstrīd Polijas Republikas norādīto apstākļu esamību un precizē, ka tā nav informēta par to, ka pēc 2022. gada 9. jūnija likuma stāšanās spēkā ir piemērotas tiesību normas, ar kurām Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātai ir piešķirta ekskluzīva kompetence izskatīt iebildumus par tiesneša vai tiesas neatkarības neesamību.
- 76 Savukārt no *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tīmekļa vietnes un šīs tiesas elektroniskā lietu reģistra izrietot, ka Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātā joprojām tiek izskatītas dažas lietas saistībā ar tādiem iebildumiem, kas tai saskaņā ar Grozītā likuma par Augstāko tiesu 26. panta 2. punktu tikušas nosūtītas pirms 2022. gada 9. jūnija likuma spēkā stāšanās. Tātad nevarot izslēgt, ka šī palāta var turpināt īstenot savu ekskluzīvo kompetenci šajā jomā.

Izvērtējums

- 77 No 2021. gada 14. jūlija rīkojuma rezolutīvās daļas 1. punkta e) apakšpunkta izriet, ka ar šo rīkojumu Polijas Republikai uzlikts pienākums apturēt Grozītā likuma par Augstāko tiesu 26. panta 2. un 4.–6. punkta, kā arī 82. panta 2.–5. punkta un Grozījumu likuma 10. panta piemērošanu, kuros ir noteikta Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas ekskluzīvā kompetence izskatīt iebildumus par tiesneša vai tiesas neatkarības neesamību.
- 78 Lietā nav strīda par to, ka iepriekšējā punktā minētās tiesību normas nav atceltas un ka to piemērošana formāli nav apturēta, un tādēļ Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātai principā joprojām saglabājas ekskluzīva kompetence izlemt šajās tiesību normās minētās lietas.
- 79 Tādējādi ir jāizvērtē, vai *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu izdotie rīkojumi, uz kuriem atsaucas Polijas Republika, praksē var nepieļaut šo tiesību normu iedarbību.
- 80 Šajā ziņā, pirmām kārtām, 2021. gada 27. oktobra rīkojuma 51. punktā konstatēts, ka *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) priekšsēdētājas veiktie pasākumi, tostarp 2021. gada 29. jūlija rīkojums, nav ļāvuši pierādīt ne to, ka Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta vairs nevar skatīt tās izskatīšanā jau esošās lietas, ne to, ka lietas, kas ietilpst šīs palātas kompetencē, vispārējās jurisdikcijas tiesām vairs tai nav jānosūta.
- 81 No tā izriet, ka 2021. gada 29. jūlija rīkojumu nevar uzskatīt par “apstākļu izmaiņām” Reglamenta 163. panta izpratnē, kas ļautu konstatēt, ka Polijas Republika ir pilnībā īstenojusi šā rīkojuma 77. punktā minēto pagaidu pasākumu.
- 82 Turklāt Komisijas minētie piemēri par lietām, kas nodotas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātai pirms 2022. gada 9. jūnija likuma spēkā stāšanās un kas joprojām ir izskatīšanā šajā palātā, apstiprina, ka 2021. gada 29. jūlija rīkojums praksē nav pilnībā izslēdzis šajā pagaidu pasākumā minēto tiesību normu piemērošanu.
- 83 Otrām kārtām, Polijas Republikas iesniegtais Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas I nodaļas priekšsēdētāja vietnieka rīkojums, šķiet, patiešām apliecina, ka pastāv prakse nosūtīt atpakaļ izskatīšanai vispārējās jurisdikcijas tiesām lietas, kas nosūtītas šai palātai saskaņā ar šā rīkojuma 77. punktā minētajām tiesību normām, un šīs prakses esamību Komisija neapstrīd.

- 84 Neraugoties uz to, šis Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas I nodaļas priekšsēdētāja vietnieka rīkojums paredz nosūtīt atpakaļ izskatīšanai vispārējās jurisdikcijas tiesām tikai tās lietas, uz kurām attiecas ar 2022. gada 9. jūnija likumu ieviestais jaunais tiesību aizsardzības līdzeklis, kas minēts šā rīkojuma 50. punktā. Tādējādi nav pierādīts, ka šā rīkojuma 77. punktā minēto tiesību normu piemērošana būtu izslēgta arī tajās lietās, uz kurām šis jaunais tiesību aizsardzības līdzeklis neattiecas, bet kurās ir iesniegti iebildumi par tiesneša vai tiesas neatkarības neesamību.
- 85 No minētā izriet, ka, lai arī Polijas Republikas norādītie pasākumi ir tādi, kas ievērojami ierobežo to tiesību normu piemērošanu, ar kurām Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātai ir piešķirta ekskluzīva kompetence, no lietas materiāliem neizriet, ka šo tiesību normu piemērošana praksē ir pilnībā apturēta.
- 86 Tādējādi Polijas Republika šā rīkojuma 77. punktā minēto pagaidu pasākumu ir izpildījusi tikai daļēji.

Par pienākumu atturēties nodot Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a, 2. un 3. apakšpunktā minētās lietas tādai tiesai, kura neatbilst neatkarības prasībām

Argumentācija

- 87 Polijas Republika apgalvo, ka lietas, kas minētas Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a, 2. un 3. apakšpunktā, ar 2022. gada 9. jūnija likumu ir nodotas diviem atsevišķiem *Sąd Najwyższy* (Augstākās tiesas) sastāviem, proti, Profesionālās atbildības palātai un Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātai.
- 88 Vispirms, nevienā no Tiesas spriedumiem neesot atzīts, ka šīs palātas neatbilst 2019. gada 19. novembra spriedumā A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982) minētajām garantijām. Turpinājumā – minēto palātu locekļiem tiek nodrošinātas tādas pašas neatkarības garantijas kā pārējiem Augstākās tiesas (*Sąd Najwyższy*) tiesnešiem. Turklāt faktori, kuru korelācijas dēļ Tiesa esot apmierinājusi Komisijas prasību par pienākumu neizpildi saistībā ar Disciplinārlietu palātu 2021. gada 15. jūlija spriedumā Komisija/Polija (Disciplinārie pasākumi pret tiesnešiem) (C-791/19, EU:C:2021:596), nav vienas no Profesionālās atbildības palātas vai Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas raksturīgajām iezīmēm. Visbeidzot, ar to vien, ka tiesnesi amatā ir iecēlis valsts vadītājs pēc tādas institūcijas priekšlikuma, kuras sastāvā pārsvarā ir locekļi, kas pārstāv likumdevēju vai izpildvaru, neesot pietiekami, lai pierādītu LES 19. panta 1. punkta pārkāpumu.
- 89 Komisija uzskata, ka Profesionālās atbildības palāta un Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta neatbilst 2019. gada 19. novembra spriedumā A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982) minētajām garantijām.
- 90 Šajā ziņā tā norāda, ka četrpadsmit no septiņpadsmit Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas locekļiem, kā arī četri no vienpadsmit Profesionālās atbildības palātas locekļiem ir iecēti par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) locekļiem saskaņā ar nosacījumiem, kurus Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi par tādiem, kas pārkāpj tiesības uz tiesību aktos noteiktu tiesu.

- 91 Komisija uzskata, ka apstākļu kopums, ka šie tiesneši ir tikuši iecelti amatā pēc tādas institūcijas priekšlikuma, kura vairs nesniedz pietiekamas garantijas par neatkarību no likumdevējas vai izpildvaras, un ka šī iecelšana amatā ir notikusi, neraugoties uz to, ka administratīvā tiesa ir apturējusi šīs institūcijas pieņemto priekšlikumu, rada nopietnas šaubas par to, vai abas šīs palātas atbilst no LES 19. panta 1. punkta izrietošajām neatkarības prasībām.

Izvērtējums

- 92 No 2021. gada 14. jūlija rīkojuma rezolutīvās daļas 1. punkta a) un b) apakšpunkta izriet, ka ar šo rīkojumu Polijas Republikai citastarp uzlikts pienākums atturēties no Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a, 2. un 3. apakšpunktā minēto lietu nodošanas tādai tiesai, kas neatbilst neatkarības prasībām, kuras citastarp definētas 2019. gada 19. novembra spriedumā A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982).
- 93 Lietā nav strīda par to, ka pēc Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta atcelšanas un Disciplinārlietu palātas likvidēšanas Polijas likumdevējs šai palātai agrāk piešķirto kompetenci daļēji uzticēja Profesionālās atbildības palātai un daļēji – Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātai.
- 94 Lai gan tādējādi Polijas Republika ir nodevusi Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a, 2. un 3. apakšpunktā minētās lietas citām tiesas instancēm, nevis Disciplinārlietu palātai, Komisija tomēr uzskata, ka šāda nodošana nenodrošina šā rīkojuma 92. punktā minēto pagaidu pasākumu īstenošanu, jo Profesionālās atbildības palāta un Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta, ņemot vērā to locekļu iecelšanas amatā nosacījumus, neatbilst neatkarības prasībām, kuras citastarp definētas 2019. gada 19. novembra spriedumā A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982).
- 95 Šajā ziņā ir jānorāda, ka šādi paustā Komisijas nostāja tieši neizriet no Tiesas LESD 258. panta kontekstā secinātā, ka Polijas Republika nav izpildījusi LES 19. panta 1. punktā paredzētos pienākumus attiecībā uz Profesionālās atbildības palātas un Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas uzbūvi un darbību, jo Tiesa, izskatot prasību par pienākumu neizpildi, līdz šim nav lēmusi par šo jautājumu.
- 96 Šādu Komisijas nostāju nevar pamatot arī ar Tiesas pieņemto spriedumu saskaņā ar LESD 267. pantu.
- 97 Protams, 2021. gada 6. oktobra sprieduma W.Ž. (Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta – Iecelšana) (C-487/19, EU:C:2021:798) 152. punktā Tiesa secināja, ka virkne apstākļu, kas bija saistīti ar tiesneša iecelšanu amatā Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas sastāvā, ļauj secināt, ka iecelšana ir tikusi veikta, klaji neievērojot *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu iecelšanas amatā procedūras pamatnoteikumus, kas ir Polijas tiesu sistēmas izveides un darbības neatņemama sastāvdaļa, un tādējādi pārkāpjot LES 19. panta 1. punktu.
- 98 Tomēr šis secinājums tika izdarīts, neskarot galīgos vērtējumus, kas ir jāizdara valsts tiesai, jo prejudiciālā nolēmuma tiesvedības ietvaros tai vienīgajai ir kompetence konstatēt un novērtēt pamatlietas faktus, kā arī interpretēt un piemērot valsts tiesības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 14. jūlijs, *Volkswagen*, C-134/20, EU:C:2022:571, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 99 Tātad šajā kontekstā pagaidu noregulējuma tiesnesis nevarēja pieņemt Komisijas argumentu, iepriekš neizvērtējot Profesionālās atbildības palātas, kā arī Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas locekļu iecelšanas procesa saderību ar LES 19. panta 1. punktu.
- 100 Tādējādi šis arguments atšķiras no tiem argumentiem, kas ir aplūkoti šā rīkojuma 22.–86. punktā. Proti, šo pēdējo minēto argumentu izvērtēšanai bija vienīgi jānoskaidro, vai Polijas Republikas noteiktie jaunie pasākumi ir tādi, kas aptur to Polijas tiesību normu sekas, kuras Komisija kritizējusi prasībā sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, kas ir lietas C-204/21 priekšmets, vadoties pēc iebildumiem, kuri 2021. gada 14. jūlija rīkojumā netika atzīti par acīmredzami nepamatotiem. Šajā nolūkā pagaidu noregulējuma tiesnesim nebija nepieciešams izvērtēt šo jauno pasākumu vai citu Polijas tiesiskā regulējuma elementu saderību ar Savienības tiesībām.
- 101 Tomēr ar LESD 258. un 260. pantu izveidotajā sistēmā Tiesai ir ekskluzīva kompetence, kas tai ir tieši un skaidri piešķirta LESD, – lemt par dalībvalstu rīcības saderību ar Savienības tiesībām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 15. janvāris, Komisija/Portugāle, C-292/11 P, EU:C:2014:3, 49. un 50. punkts).
- 102 Protams, pagaidu noregulējuma tiesnesim ir kompetence pirms Tiesas sprieduma, ar ko izlemj prasību sakarā ar pienākumu neizpildi, veikt sākotnējo izvērtējumu par iebildumiem, kas iesniegti šīs prasības pamatojumam, lai lemtu par nosacījumu attiecībā uz *fumus boni juris*, neskarot šo iebildumu galīgo izvērtējumu, ko veic Tiesa.
- 103 Tomēr šī kompetence nevar, neskarot LESD 258. un 260. pantā paredzēto Tiesas ekskluzīvo kompetenci, ļaut pagaidu noregulējuma tiesnesim izvērtēt tādas valsts prakses vai tiesiskā regulējuma saderību ar Savienības tiesībām, attiecībā uz ko nav izvirzīti iebildumi prasības sakarā ar pienākumu neizpildi pamatojumā un kas jau agrāk nav vērtēti Tiesā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 15. janvāris, Komisija/Portugāle, C-292/11 P, EU:C:2014:3, 51. punkts).
- 104 Turklāt pretēja risinājuma gadījumā tiktu pārkāptas attiecīgās dalībvalsts procesuālās tiesības, liedzot tai iespēju precizēt savu nostāju par Komisijas izvirzītajiem argumentiem pārkāpuma procedūras pirmstiesas posmā, kurā tai ir iespēja izpildīt Savienības tiesībās paredzētos pienākumus vai izvirzīt lietderīgus aizstāvības pamatus pret šiem argumentiem (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 15. janvāris, Komisija/Portugāle, C-292/11 P, EU:C:2014:3, 55. un 56. punkts).
- 105 Turklāt ir arī jāprecizē, ka nav pieļaujams, ka pagaidu noregulējuma tiesnesis izvērtē argumentu par valsts prakses vai tiesiskā regulējuma neatbilstību Savienības tiesībām un attiecībā uz kuru prasības sakarā ar pienākumu neizpildi pamatojumā nav izvirzīti iebildumi, pat ja šis izvērtējums ir vērsts tikai uz to, lai noskaidrotu, vai šis arguments *prima facie* nav acīmredzami nepamatots.
- 106 Proti, tāds pārbaudes standarts, izskatot pieteikumu par pagaidu noregulējumu, ir attaisnots tikai tāpēc, ka strīdīgo argumentu ir paredzēts galīgi izvērtēt tiesai, kas izskata lietu pēc būtības, un tas tā nav situācijā ar argumentu, kas attiecas uz šādu valsts praksi vai tiesisko regulējumu.
- 107 Tādējādi, ja, pagaidu noregulējuma tiesnesim izvērtējot pagaidu pasākumu īstenošanu, starp Komisiju un attiecīgo dalībvalsti ir strīds par tādas valsts prakses vai tiesiskā regulējuma atbilstību Savienības tiesībām, par ko prasības sakarā ar pienākumu neizpildi pamatojumā nav izvirzīti iebildumi un kas jau agrāk nav vērtēti Tiesā, Komisijai, ja tā uzskata to par vajadzīgu, ir

jāceļ jauna prasība sakarā ar pienākumu neizpildi attiecībā uz šo valsts praksi vai tiesisko regulējumu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 15. janvāris, Komisija/Portugāle, C-292/11 P, EU:C:2014:3, 52. punkts).

- 108 Šādos apstākļos, tā kā Profesionālās atbildības palātas un Ārkārtas kontroles un publisko lietu palātas locekļu iecelšanas amatā procesa saderība ar Savienības tiesībām nav lietā C-204/21 iesniegtajā prasības pieteikumā izklāstīto un šā rīkojuma 2. punktā atgādināto iebildumu priekšmets un tā kā šī saderība Tiesā agrāk nav vērtēta, pagaidu noregulējuma tiesnesis nevar pieņemt Komisijas argumentu, kas minēts šā rīkojuma 94. punktā.
- 109 No tā izriet, ka, neskarot jautājumu par to, vai šis iecelšanas process ir saderīgs ar Savienības tiesībām, ir jāsecina, ka Polijas Republika ir izpildījusi šā rīkojuma 92. punktā minētos pagaidu pasākumus.
- 110 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka no lietas materiāliem neizriet, ka ar Polijas Republikas veiktajiem pasākumiem būtu pietiekami, lai nodrošinātu visu 2021. gada 14. jūlija rīkojumā paredzēto pagaidu pasākumu izpildi, un ka tādēļ vairs nebūtu nepieciešams pastiprināt šo pagaidu pasākumu efektivitāti, nosakot kavējuma naudu.
- 111 Tādēļ pieteikums atcelt 2021. gada 27. oktobra rīkojumu ir jānoraida.
- 112 Tomēr no šā rīkojuma 25.–109. punkta izriet, ka pasākumi, kurus Polijas Republika ir ieviesusi pēc 2021. gada 27. oktobra rīkojuma parakstīšanas, ir tādi, kas lielā mērā nodrošina 2021. gada 14. jūlija rīkojumā paredzēto pagaidu pasākumu izpildi.
- 113 Tādējādi, ņemot vērā lietas apstākļus un Polijas Republikas maksātspēju, ir pamats ar 2021. gada 27. oktobra rīkojumu uzliktās kavējuma naudas apmēru samazināt līdz 500 000 EUR dienā, sākot no šā rīkojuma parakstīšanas dienas.

Ar šādu pamatojumu Tiesas priekšsēdētāja vietnieks izdod rīkojumu:

- 1) **Pieteikumu par Tiesas priekšsēdētāja vietnieka 2021. gada 27. oktobra rīkojuma Komisija/Polija (C-204/21 R, EU:C:2021:878) atcelšanu noraidīt.**
- 2) **Kavējuma naudas, kādu Polijas Republikai ir piespriests maksāt Eiropas Komisijai ar Tiesas priekšsēdētāja vietnieka 2021. gada 27. oktobra rīkojumu Komisija/Polija (C-204/21 R, EU:C:2021:878), apmērs tiek samazināts līdz 500 000 EUR dienā, sākot no šā rīkojuma parakstīšanas dienas.**
- 3) **Lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu atlikt.**

[Paraksti]